

УДК 342.6

Журавель Я.В.,

*кандидат юридичних наук, доцент,**декан юридичного факультету**Академії праці, соціальних відносин і туризму**<https://orcid.org/0000-0001-8508-5530>**dean_lf@socosvita.Kyiv.ua*

ПОВНОВАЖЕННЯ ТА КОМПЕТЕНЦІЯ ЯК СКЛАДОВІ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

Автором статті проаналізовано питання повноважень та компетенції органів виконавчої влади в Україні в межах їх адміністративно-правового статусу з урахуванням обсягу та характеру адміністративної правосуб'єктності та адміністративно-диспозитивної правоздатності суб'єктів державного управління. Доведено, що процес децентралізації влади в Україні – це стратегічна реформа, яка фактично повинна здійснювати розподіл (перерозподіл) певних повноважень чи повноважень між органами виконавчої влади України у межах визначеного адміністративно-правового статусу.

Проаналізовано рівень наукових розробок адміністративно-правового статусу органів виконавчої влади України; визначено зміст поняття "адміністративно-правовий статус", його місце в понятійному апараті юриспруденції та державного управління. Автор підкреслив необхідність перегляду меж правового статусу органів державної влади (державних повноважень) на рівні центральних органів виконавчої влади України, оскільки децентралізація влади повинна охоплювати всю територію України з подальшим перенесенням управлінських функцій на рівень територіальних громад, де місцеві бюджети та адміністративно-правовий статус цих громад були б поєднані.

Доведено, що органи виконавчої влади в Україні характеризуються загальними ознаками, такими як: адміністративна договірна дієздатність та адміністративно-диспозитивна правоздатність, діяльність яких пов'язана із здійсненням повноважень юридично-авторитетного характеру, як органи державного управління.

Проаналізовано норми чинного законодавства України з точки зору визначення елементів правового статусу деяких органів виконавчої влади в системі управління. Автор визначив повноваження та компетенцію органів виконавчої влади, реалізація якої забезпечує виконання основних виконавчих функцій у процесі децентралізації влади.

Ключові слова: адміністративно-правовий статус, адміністративна правоздатність, адміністративна дієздатність, адміністративні обов'язки і права, компетенція, органи державного управління, повноваження.

Zhuravel Ya. AUTHORITIES AND COMPETENCE AS A COMPONENT OF THE ADMINISTRATIVE AND LEGAL STATUS OF THE EXECUTIVE AGENCIES IN UKRAINE

The author of the article has analyzed the issues of authorities and competence of the executive agencies in Ukraine within their administrative and legal status, taking into account the volume and nature of administrative legal personality and administrative dispositive legal capacity of public administration entities. It has been proved that the process of decentralization of power in Ukraine is strategic reform, which, in fact, must carry out the distribution (re-allocation) of certain competencies or powers between the executive agencies of Ukraine within the defined administrative and legal status.

The level of scientific developments of the administrative and legal status of the executive agencies of Ukraine has been analyzed; the content of the concept of "administrative and legal status", its place in the conceptual apparatus of jurisprudence and public administration have been determined. The author has emphasized the necessity of revising the boundaries of the legal status of public authorities (public powers) at the level of central executive agencies of Ukraine, since decentralization of power should cover the whole territory of Ukraine with further transfer of management functions to the level of territorial communities, where local budgets and the administrative and legal status of these communities would be combined.

It has been proved that the executive agencies in Ukraine are characterized by common features, such as: administrative contractual capacity and administrative dispositive legal capacity, whose activities are related to the exercise of powers of legal authoritative nature, as public administration agencies.

The norms of the current legislation of Ukraine have been analyzed in terms of determining the elements of the legal status of some of the executive agencies within the management system. The author has determined the powers and competencies of the executive agencies within legally established rights and duties, the realization of which ensures their fulfillment of the basic executive functions in the process of decentralization of power.

Key words: administrative and legal status, administrative legal capacity, administrative capacity, administrative duties and rights, competence, government bodies, powers.

Постановка проблеми. Благополуччя та достаток будь-якої держави у Світі меншою мірою залежить від організації та стабільного функціонування органів державної влади, діяльність яких повинна бути належним чином спрямована на управління державними справами у всіх сферах життєдіяльності країни. Безпосереднє управління державними справами покладено на виконавчу владу – як одну з гілок влади у державі за теорією поділу влад. Тому сьогодні вкрай важливо визначити повноваження та компетенцію органів виконавчої влади в межах адміністративно-правового статусу їх діяльності на засадах децентралізації влади в Україні.

Найчисленніша група органів публічної влади, що здійснює виконавчо-розпорядчі функції з управління економічною, адміністративно-політичною та соціально-культурною сферами в державі – є органи виконавчої

влади. У процесі реалізації своїх повноважень органи виконавчої влади здійснюють реальне втілення в життя законів та інших нормативних актів держави, практичне застосування всіх важелів державного регулювання й управління важливими процесами соціального розвитку. При цьому органи виконавчої гілки влади беруть участь в процесі децентралізації влади в межах адміністративно-правового статусу. Визначенню цих меж, а саме повноважень та компетенції як складових адміністративно-правового статусу органів виконавчої влади в Україні, і обумовлена проблематика дослідження.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питанню адміністративно-правового статусу органів виконавчої влади в Україні завжди приділялась значна увага, як в наукових колах, так і в діяльності органів державної влади. Визначенню адміністративно-правового статусу органів виконавчої влади присвячені праці вітчизняних вчених правознавців, зокрема: В.Б. Авер'янова, О.Ф. Андрійко, Д.Н. Бахраха, Ю.П. Битяка, В.М. Гарашука, В.В. Галуцька, Г.Ю. Гулевської, П.В. Діхтієвського, О.В. Дьяченка, В.Л. Коваленка, Т.О. Коломоєць, О.В. Кузьменко, С.В. Петкова, С.Г. Стеценка, В.І. Теремецького та ін.

Мета статті – визначити адміністративно-правовий статус органів виконавчої влади в Україні, враховуючи обсяг і характер їх адміністративної правосуб'єктності та адміністративної дієздатності для вироблення нових майбутніх основ адміністративно-територіального устрою України.

Виклад основного матеріалу дослідження. В словниковій літературі термін «статус» (від латинської – status, стан або становище) визначено як початкове положення, термін, що має політичне та юридичне значення [1]. У юридичній енциклопедії зазначено, що статус (лат. status – становище) – це правове становище (сукупність прав та обов'язків) фізичної або юридичної особи [2, с. 626]. Виходячи з цього визначення – статус, це правове положення фізичної або юридичної особи, тобто громадянина України або публічної особи.

Розкриваючи статус фізичної особи Ю.П. Битяк зазначає, що на всіх осіб, які постійно чи тимчасово перебувають на території України, поширюється юрисдикція Української держави. Але, законодавство в багатьох випадках чітко розмежує статус громадянина й особи, не ототожнюючи їх. Громадянин України має ширший обсяг прав і обов'язків, ніж особа, яка не пов'язана відносинами громадянства з державою [3, с. 57–58]. На думку науковця, адміністративно-правовий статус громадянина України є складовою частиною його загального статусу встановленого Конституцією та Законом України «Про громадянство України» від 18 січня 2001 року [4] та іншими законодавчими актами України [3, с. 57–58].

Крім того, Ю.П. Битяк стверджує, що адміністративно-правовий статус громадянина України встановлюється обсягом і характером його адміністративної правосуб'єктності, яку становлять адміністративна правосудність і адміністративна дієздатність [3, с. 58].

Що стосується юридичної особи, Ю.П. Битяк зазначає, що кожний орган виконавчої влади – від центрального до місцевого – виступає суб'єктом права державної власності, наділяється статусом юридичної особи й водночас розв'язує різні питання оперативного управління та охорони цієї власності. Кожен орган виконавчої влади, діючи від імені та за дорученням держави, має певний правовий статус, виступає носієм відповідних повноважень юридично-владного характеру, реалізація яких забезпечує йому досягнення мети виконавчо-розпорядчої діяльності. Органи виконавчої влади наділені необхідною оперативною самостійністю, що виражається в їх компетенції – предметах віддання, правах, обов'язках, територіальних межах діяльності кожного органу окремо [3, с. 70, 77]. Таке розмежування правового статусу фізичної та юридичної особи, на наш погляд, є вдалим.

Слід погодитись з позицією В.І. Теремецького, який, розглядаючи адміністративно-правовий статус державної податкової служби як органа виконавчої влади зауважив, що вказаний статус визначається насамперед його компетенцією (сукупністю владних повноважень відносно певних предметів ведення). Крім того, науковець зазначає, що до сукупності елементів адміністративно-правового статусу також включають цілі, завдання і функції певного органу, якщо вони отримали належне юридичне закріплення. Водночас адміністративно-правовий статус окремих державних органів має юридично розмитий характер через відсутність нормативного закріплення деяких із його обов'язкових елементів [5, с. 83].

С.В. Ківалов висвітлюючи адміністративно-правовий статус органів виконавчої влади здійснив їх класифікацію, визначив їх функції, завдання компетенцію [6, с. 82–94]. В.Б. Авер'янов характеризує статус органів виконавчої влади як наділений певним колом повноважень, тобто компетенцією, що закріплена в компетенційних (або статутних) нормативно-правових актах [7, с. 24]. При цьому науковець зазначає, що компетенція органу виконавчої влади доповнюється важливими елементами – завданням, функціями, характером взаємозв'язків з іншими органами (як по вертикалі, так і по горизонталі), місцем в ієрархічній структурі органів виконавчої влади, порядком вирішення установчих і кадрових питань [7].

Характер взаємозв'язків прослідковується також в наукових доробках Т.О. Коломоєць, яка під адміністративно-правовим статусом Кабінету Міністрів України визначає місце вищого органу в системі виконавчої влади [8, с. 20–21], по-перше, через визнання його вищим органом у системі органів виконавчої влади, тобто таким, що спрямовує, координує і контролює діяльність міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, обласних Київської та Севастопольської міських, районних у містах державних адміністрацій; по-друге, через встановлення відповідальності перед Президентом України і Верховною Радою України, підконтрольності і підзвітності Верховній Раді України у межах, передбачених Конституцією України. В подальших своїх роботах науковець систему органів державного управління презентує як органи публічного адміністрування [9, с. 55].

На думку Д.М. Бахраха в адміністративно-правовому статусі органів виконавчої влади слід виокремити три головні блоки: 1) цільовий; 2) структурно-організаційний; 3) компетенційний (компетенцію). Науковець зазначає, що першим елементом адміністративно-правового статусу є цілі, завдання та функції, що закріплені юридично. Другий елемент – це організаційно-структурний компонент правового статусу, який охоплює нормативне регулювання порядку створення, легалізації, реорганізації, ліквідації суб'єктів їх підзвітності, встановлення та зміни їх організаційних структур, права та організаційне самовизначення, процедури діяльності та права на офіційні символи [10, с. 25].

Беручи до уваги значну кількість поглядів науковців щодо адміністративно-правового статусу органів виконавчої влади, необхідно зазначити, що виконавчій владі в Україні притаманні також спільні ознаки, такі як: адміністративна правоздатність і адміністративна дієздатність, діяльність виконавчої влади пов'язанна з виконанням повноважень юридично-владного характеру, це влада, яка має систему органів публічного адміністрування.

Вказані ознаки зумовлені спільним функціональним видом діяльності щодо здійснення публічного адміністрування. Таким чином, до найбільш суттєвих ознак слід віднести такі: кожен із суб'єктів є відокремленою частиною єдиної функціональної системи суб'єктів публічного адміністрування; вони мають свій відповідний правовий статус, який визначається законами або підзаконними нормативними актами; усі суб'єкти публічного адміністрування реалізують не приватний, а публічний інтерес, незважаючи на те, що окремі з них можуть бути навіть суб'єктами приватного права; для здійснення публічного адміністрування суб'єкти наділені повноваженнями з прийняття публічних владних рішень; вони орієнтовані на діяльність на основі та для публічного виконання закону. До загальних ознак суб'єктів публічної адміністрації належать такі: суб'єктам притаманна адміністративна правоздатність – потенційна здатність мати адміністративні обов'язки і права у сфері публічного адміністрування та адміністративна дієздатність – здатність виконувати адміністративні обов'язки і реалізувати з їх виконання свої адміністративні права у сфері публічного адміністрування, що загалом формує основу адміністративно-правового статусу суб'єкта публічної адміністрації [11, с. 74–76].

Дослідити адміністративно-правовий статус органів виконавчої влади, без вивчення чинної нормативно-правової основи їх діяльності – неможливо. Тому пропонуємо проаналізувати норми чинного законодавства України з точки зору визначення правового статусу деяких з органів виконавчої влади.

Постановою Кабінету Міністрів України «Питання Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства» від 20.08.2014 № 459 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 11.11.2019 № 838), затверджене «Положення про Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України» [12] в якому визначено, що Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України.

Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України: 1) забезпечує в межах повноважень, передбачених законом, здійснення заходів щодо запобігання корупції і контроль за їх реалізацією в апараті Мінекономіки, на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери його управління; 2) здійснює добір кадрів в апарат Мінекономіки та на керівні посади підприємств, установ і організацій, що належать до сфери його управління, організовує роботу з підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців і працівників апарату Мінекономіки; 3) контролює діяльність підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління; 4) організовує планово-фінансову роботу в апараті Мінекономіки, на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери його управління, здійснює контроль за використанням фінансових і матеріальних ресурсів, забезпечує організацію та вдосконалення бухгалтерського обліку; 5) забезпечує ефективне і цільове використання бюджетних коштів; 6) забезпечує в межах повноважень, передбачених законом, реалізацію державної політики стосовно державної таємниці, здійснення контролю за її збереженням в апараті Мінекономіки, на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери його управління, захист інформації з обмеженим доступом, а також технічний захист інформації, здійснення контролю за її збереженням; 7) забезпечує в межах повноважень, передбачених законом, виконання завдань з мобілізаційної підготовки та мобілізаційної готовності держави; 8) забезпечує в межах повноважень, передбачених законом, залучення громадян до участі в управлінні державними справами, ефективну взаємодію з інститутами громадянського суспільства, здійснення громадського контролю за діяльністю Мінекономіки, врахування громадської думки під час формування та реалізації державної політики з питань, що належать до компетенції Мінекономіки; 9) забезпечує стійке функціонування системи управління щодо формування, ведення та використання страхового фонду документації [12].

До складу вказаного Міністерства входять 5 підпорядкованих органів. Відповідно до вимог розділу 3 «Органи, уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення» Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів – є центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного контролю за додержанням законодавства про захист прав споживачів, розглядає справи про адміністративні правопорушення, пов'язані з порушенням законодавства про захист прав громадян-споживачів (ст.ст. 155, 155-2 ч. 2 ст. 156, ч. 1-4 ст. 156-1, ст.ст. 156-2, 156-3, 167 – стосовно правопорушень під час реалізації продукції промисловими підприємствами громадянам-споживачам (крім правопорушень щодо лікарських

засобів та порушень санітарних норм), ст. 168-1 (крім правопорушень щодо лікарських засобів та порушень санітарних норм), ст. 168-2, ст. 170КУпАП – стосовно правопорушень під час транспортування, зберігання і використання продукції, призначеної для реалізації громадянам-споживачам (крім правопорушень щодо лікарських засобів та порушень санітарних норм), ст. 188-2) [13].

Постановою Кабінету Міністрів України «Про Державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру» від 14.11.2015 № 15 [14], визначений правовий статус Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру, як центрального органу виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства і який реалізує державну політику у сфері топографо-геодезичної і картографічної діяльності, земельних відносин, землеустрою, у сфері Державного земельного кадастру, державного нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі в частині дотримання земельного законодавства, використання та охорони земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів [15]. Відповідно до покладених на Державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру завдань, ця служба організовує та здійснює державний нагляд (контроль): за дотриманням земельного законодавства, використанням та охороною земель усіх категорій і форм власності, має право складати протоколи про адміністративні правопорушення та розглядає справи про адміністративні правопорушення, накладати адміністративні стягнення [15].

У постанові Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Державну службу експортного контролю України» від 31.03.2015 № 159 [16], зазначено, що Державна служба експортного контролю України є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства і який реалізує державну політику у сфері державного експортного контролю. Реалізуючи свої завдання за призначенням Державна служба експортного контролю України має право проводити у передбачених законом випадках розслідування, пов'язані з порушенням суб'єктами здійснення міжнародних передач товарів вимог законодавства у сфері державного експортного контролю, та за їх результатами притягувати таких суб'єктів до відповідальності у межах, визначених законом [16].

Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Державне агентство резерву України» від 08.10.2014 № 517 визначає, що Державне агентство резерву України є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства і який реалізує державну політику у сфері державного матеріального резерву [17]. Відповідно до вищезазначеного Положення Державне агентство резерву України організовує виконання затверджених Кабінетом Міністрів України завдань щодо формування, зберігання, обслуговування, розміщення, відпуску, використання, поповнення та освіження (поновлення) запасів державного матеріального резерву, дотримання нормативних умов їх кількісного та якісного стану та несе відповідальність за їх виконання [17]. Статтею 14 Закону України «Про державний матеріальний резерв» від 24.01.1997 № 51/97-ВР [18] встановлена відповідальність за операції з матеріальними цінностями державного резерву.

Постановою Кабінету міністрів України «Про затвердження Положення про Державне космічне агентство України» від 14.05.2015 № 281 визначено, що Державне космічне агентство України є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства та який реалізує державну політику у сфері космічної діяльності [19]. Правові засади здійснення космічної діяльності в Україні передбачені Законом України «Про космічну діяльність» від 15.11.1996 № 502/96-ВР, в якому у ст. 29 встановлена відповідальність за порушення законодавства про космічну діяльність в Україні. Так, наслідком порушення законодавства в сфері космічної діяльності в Україні є дисциплінарна, цивільно-правова або кримінальна відповідальність згідно з чинним законодавством України [20].

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України» від 28.10.2015 № 878 Міністерство внутрішніх справ України є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України. МВС є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах: забезпечення охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку, а також надання поліцейських послуг; захисту державного кордону та охорони суверенних прав України в її виключній (морській) економічній зоні; цивільного захисту, захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій та запобігання їх виникненню, ліквідації надзвичайних ситуацій, рятувальної справи, гасіння пожеж, пожежної та техногенної безпеки, діяльності аварійно-рятувальних служб, а також гідрометеорологічної діяльності; міграції (імміграції та еміграції), у тому числі протидії нелегальній (незаконній) міграції, громадянства, реєстрації фізичних осіб, біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів [21].

Відповідно до покладених на Міністерство внутрішніх справ України завдань, Міністерство проводить моніторинг стану публічної безпеки та правопорядку в державі; вивчає, аналізує і узагальнює результати та ефективність реалізації центральними органами виконавчої влади, діяльність яких спрямовує і координує Міністр, державної політики у відповідній сфері [21]. Міністерство внутрішніх справ України спрямовує та координує діяльність – 4 підпорядкованих органів.

Проведений аналіз деяких чинних центральних органів виконавчої влади в Україні надав можливість з'ясувати, що з наукової точки зору адміністративно-правовий статус органів виконавчої влади становить собою складну динамічну систему, до якої входить багато суб'єктів та об'єктів управління різного рівня, що взаємодіють між собою [22, с. 23]. У зв'язку з цим: 1) повноваження та компетенція будь-якого суб'єкта виконавчої влади мають бути нормативно закріплені. Вони мають безпосередньо встановлюватись законом або опосередковано спиратись на закон; 2) кожне повноваження та межі компетенції мають бути чітко визначені; 3) у нормативних актах має міститись вичерпний перелік повноважень конкретного суб'єкта публічної влади; 4) владна діяльність суб'єкта публічної влади поза межами встановлених для нього повноважень та компетенції є протиправною і суперечить приписам Конституції України та принципу верховенства права [11, с. 83].

Висновки. Отже, до складу адміністративної правосуб'єктності та адміністративної дієздатності органів виконавчої влади в Україні повинні входити повноваження і компетенція цих органів, що встановлюються законом, які мають можливість здійснювати адміністративно-владний вплив на певну сферу суспільних відносин, відносно якої здійснюють свої управлінські дії. Цей вплив також здійснюється через засоби адміністративного примусу, що знаходиться в межах адміністративно-правового статусу органу виконавчої влади закріпленого на законодавчому рівні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Малый энциклопедический словарь Брокгауза и Ефрона: в 4 т. СПб., 1907-1909. URL <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%83%D1%81> (дата звернення 10.10.2019).
2. Юридична енциклопедія: В 6 т. / редкол.: Ю.С. Шемчушенко (голова редкол.) та ін. К.: Укр. Енцикл., 1998. Т. 5: П.-С. 2003. 736 с.
3. Адміністративне право України: підручник / Ю.П. Битяк, В.М. Гарашук, О.В. Дьяченко та ін.; за ред. Ю.П. Битяка. К.: Юрінком Інтер, 2006. 544 с.
4. Про громадянство України: Закон України від 18.01.2001. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 13. Ст. 65.
5. Теремецький В.І. Особливості адміністративно-правового статусу державної податкової служби України. *Право і безпека*. 2012. № 2. С. 82–88.
6. Основи правознавства: навч. посіб. С.В. Ківалов, М.О. Баймуратов, Л.Р. Біла, Ю.Є. Полянський, Є.В. Додін; за ред. С.В. Ківалова, М.П. Орзіха. 2-ге вид. і доп. К.: Знання. 2001. С. 82–94.
7. Виконавча влада і адміністративне право / В.Б. Авер'янов, О.Ф. Андрійко, Ю.П. Битяк, Н.В. Кізіма, В.Л. Коваленко; за ред. В.Б. Авер'янов. К.: ІнЮре. 2002. 668 с.
8. Адміністративне право України: навчальний посібник / за заг. ред. Т.О. Коломоєць. Г.Ю. Гулевської. К.: Істина. 2007. 216 с.
9. Адміністративне право України: підручник. Вид. 2, змін і доп. / за заг. ред. Т.О. Коломоєць. К.: Істина. 2012. 528 с.
10. Бахрах Д.Н. Административное право: учебник для вузов. М.: БЕК, 1996. 368 с.
11. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.
12. Положення про Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України: постанова Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 № 459 (в ред. від 11.09.2019 № 838). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/838-2019-%D0%BF> (дата звернення 12.10.2019).
13. Кодекс України про адміністративні правопорушення: чинне законодавство із змінами та допов. на 24 березня 2017 року. Офіц. текст. К.: Алерта. 256 с.
14. Про Державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру: постанова Кабінету Міністрів України від 14.01.2015 № 15. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/15-2015-%D0%BF> (дата звернення 08.10.2019).
15. Положення про Державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру: постанова Кабінету Міністрів України від 14.01.2015 № 15. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/15-2015-%D0%BF> (дата звернення 10.11.2019).
16. Положення про Державну службу експортного контролю України: постанова Кабінету Міністрів України від 31.03.2015 № 159. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/159-2015-%D0%BF> (дата звернення 10.10.2019).
17. Положення про Державне агентство резерву України: постанова Кабінету Міністрів України від 08.10.2014 № 517. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/517-2014-%D0%BF> (дата звернення 08.10.2019).
18. Про державний матеріальний резерв: Закон України від 24.01.1997 № 51/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/51/97-%D0%B2%D1%80> (дата звернення 10.10.2019).
19. Положення про Державне космічне агентство України: постанова Кабінету міністрів України від 14.05.2015 № 281. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/281-2015-%D0%BF> (дата звернення 12.10.2019).
20. Про космічну діяльність: Закон України від 15.11.1996 № 502/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/502/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення 10.10.2019).
21. Положення про Міністерство внутрішніх справ України: постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 878. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-%D0%BF> (дата звернення 12.10.2019).

22. Управління в органах виконавчої влади України: навч. посіб. / В.Л. Ортинський, З.Р. Кісіль, М.В. Ковалів. К.: Центр учбової літератури. 2008. 296 с.

REFERENCES:

1. Brockhaus, F.A., Efron, I.A. (1907-1909). *Small Encyclopedic Dictionary of Brockhaus and Efron*. (Vols. 1-4). St. Petersburg: JSC «F. A. Brockhaus – I. A. Efron». Retrieved from: <https://en.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%83%D1%81> [in Russian].
2. Shemushenko, Yu.S. (Ed.). (2003). *Legal Encyclopedia*. (Vols. 1-6). Kyiv: Ukrainian Encyclopedia [in Ukrainian].
3. Bityak, Yu.P., Garashuk, V.M., Dyachenko, O. V. et al. (2006). *Administrative law of Ukraine: a textbook*. Kyiv: Yurincom Inter [in Ukrainian].
4. Law of Ukraine on the Citizenship of Ukraine № 2235-III. (2001, January 18). *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy*, 13, 65 [in Ukrainian].
5. Teremetsky, V. I. (2012). Features of the administrative and legal status of the State Tax Service of Ukraine *Pravo i bezpeka*, 2, 82–88 [in Ukrainian].
6. Kivalov, S.V., & Baimuratov, M.O., & Bila, L.R., & Polyansky, Y.E., & Dodin, E.V. (2001). *Fundamentals of Law: Educ. tool*. Kyiv: Znannya [in Ukrainian].
7. Averyanov, V. B., Andriyko, O. F., Bytyak, Y. P., Kizima, N. V., Kovalenko, V. L. (2002). *Executive power and administrative law*. Kyiv: InYure [in Ukrainian].
8. Kolomoets, T. A., Gulevskaya G.Yu. (Eds). (2007). *Administrative law of Ukraine: a textbook*. Kyiv: Istyna [in Ukrainian].
9. Kolomoets, T. A. (Ed.). (2012). *Administrative law of Ukraine: a textbook*. Kyiv: Istyna [in Ukrainian].
10. Bahrach, D.N. (1996). *Administrative law: textbook for universities*. Moscow: BEK [in Russian].
11. Galunko, V., Dikhtievsky, P., Kuzmenko, O., Stetsenko, S. et al. (2018). *Administrative law of Ukraine. Full Course: Tutorial*. Kherson: OLDI-PLUS [in Ukrainian].
12. *Regulation on the Ministry of Development of the Economy, Trade and Agriculture of Ukraine*. (2014). Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 459 from 20th August 2014 Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/838-2019-%D0%BF> [in Ukrainian].
13. *Code of Administrative Offenses: Legislation in force as amended on March 24, 2017*. (2017). Kyiv: Alerta [in Ukrainian].
14. *On the State Service of Ukraine for Geodesy, Cartography and Cadastre*. (2015). Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 15 from 14th January 2015. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/15-2015-%D0%BF> [in Ukrainian].
15. *Regulation on the State Service of Ukraine for Geodesy, Cartography and Cadastre*. (2015). Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 15 from 14th January 2015. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/15-2015-%D0%BF> [in Ukrainian].
16. *Regulation on the State Service of Export Control of Ukraine*. (2015). Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 159 from 31th March 2015. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/159-2015-%D0%BF> [in Ukrainian].
17. *Regulations on the State Agency of the Reserve of Ukraine*. (2014). Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 517 from 8th October 2014. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/517-2014-%D0%BF> [in Ukrainian].
18. Law of Ukraine on the State Material Reserve No. 51/97-BP (1997, January 24). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/51/97-%D0%B2%D1%80> [in Ukrainian].
19. *Regulation on the State Space Agency of Ukraine*. (2015). Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 281 from 14th May 2015. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/281-2015-%D0%BF> [in Ukrainian].
20. Law of Ukraine on space activities No. 502/96-BP (1996, November 15). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/502/96-%D0%B2%D1%80> [in Ukrainian].
21. *Regulation on the Ministry of Internal Affairs of Ukraine*. (2015). Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 878 from 28th August 2015. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-%D0%BF> [in Ukrainian].
22. Ortinsky, V. L. Kissel, Z. R. & Kovaliv, M.V. (2008). *Management in the Executive Bodies of Ukraine: Educ. tool*. Kyiv: Tsentr uchbovoyi literatury [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 15.10.2019